

Atskaite par dalību COPA – COGECA un EK darba grupā

Tiešmaksājumi un zaļināšana

27.-28. martā 2019, Briselē

Darba grupas sanāksmē piedalījās ZSA eksperte Maira Dzelzkalēja Burmistre

1. Pierre Bascou (DG Agri) par Zaļo arhitektūru un kombināciju ar dažādām politikām

KLP pasākumu sasaiste ar ūdens, biodaudzveidības, klimata, enerģijas, AAL politikām. Ir paredzēts, ka dalībvalstis arī turpmāk katru gadu līdz 15. februārim iesniegs ziņojumu par mērķu sasniegšanas progresu.

Ietekmes indikatoru piemērs - saimniecību ekonomiskā dzīvotspējas stāvokļa uzlabošanās, SEG emisiju mazināšanās utt..

Ir iespēja maksāt par ierobežojumiem, kas radušies dēļ klimata (kalni, ziemas temperatūra) vai dēļ citiem (piemēram, Natura 2000, ūdens struktūrdirektīva).

Eko-shēma tikai ikgadējiem maksājumiem, un par atbalsta tiesīgām platībām, tikai īstiem zemniekiem. Agrovides maksājumu var maksāt arī par platībām ārpus blokiem, kā arī zemes īpašniekiem un citiem zemes apsaimniekotājiem.

Diskusija par to, kā nodrošināt vienotu attieksmi, līmeni visā ES, jo katra valsts iesniegs savu plānu, katra savādāk plānos ieviest un savādākus mērķus centīsies sasniegt.

Atbilde – EK skatīsies visus plānus, un tiem jāatbilst ES mērķiem. Protams, nacionālās aktivitātes tādejādi atšķirsies.

Attiecībā uz eko-shēmām, būs rūpīgi jāplāno budžets. Būs pienākums vadoties pēc rezultātiem uzlabot pasākumus, lai zemnieki tiem piesakās atbilstoši iecerētajam.

Eko-shēmas maksājumiem variācija +/- 20% likmei. Piemēram, 120-80 EUR par ha. Ja piesakās vairāk, tad maksājuma samazinājums. Ja piesakās uz mazāk kā 50% no naudas, tad dalībvalsts var pazaudēt naudu! Bet vispirms būs dalībvalstij jāuzlabo pasākumi.

To, ko neizmantos vienam pasākumam, nevarēs pārlikt uz citu pasākumu.

Eko-shēma kā top-up tikai ar vēsturisku referenci. Nevar būt sasaiste ar šodienas ražošanu.

Augu maiņa ir nosakāma nacionālā līmenī un tai ir jābūt noteiktai balstoties uz agronomiskiem pamatiem un attiecīgā reģiona vai valsts iespējām.

Buferjoslu varianti: minimālais obligāti (lielai daļai dalībvalstu 1 m, daļai līdz 5 m un tikai 4 valstīm 5-10 m plata obligāta buferjosla, pamatā visām valstīm tā ir attiecībā uz mēslošanas līdzekļiem). Līdz ar to plāno un iesaka, ka zem ekoshēmas var maksāt par, piemēram, 5 m platā joslā AAL nelietošanu, un no agrovides par to pašu joslu maksāt, ja audzē specifiskus augus (zālāju, kādus krūmus utt).

Jautājums par pamata nosacījumiem (pastiprinātās atbilstības prasības), vai tās jāievēro arī mazajiem lauksaimniekiem un bioloģiskajiem lauksaimniekiem, vai nebūs izņēmumi, kā iepriekš?

Atbilde: Maziem lauksaimniekiem nav izņēmumi arī tagad, viņiem ir jāievēro savstarpējā atbilstība, tikai kontrolēts tas netiek. Nākotnē nebūs nekādi izņēmumi, jo ir bijuši ļoti lieli pārmetumi

šajā periodā, ka dažās dalībvalstīs vairāk kā puse zemnieku netiek kontrolēta. Dalībvalstis dažus GAEC var adaptēt (piemērot no) uz saimniecības lielumu, piemēram, augu dažādošanā. Grāvju platumus un citas definīcijas dalībvalstis pašas varēs noteikt, otrreiz uz tā paša grābekļa kā iepriekš EK neplāno uzkāpt. Pastiprinātās atbilstības prasības attieksies uz visiem, gan lieliem, gan maziem, gan bioloģiskiem.

2. KLP sarunu pašreizējais process

EK piedāvāja obligātu kappingu, Eiropadomē mēģina šo nosacījumu mīkstināt. Padomē ir diezgan vienota pozīcija par 100% darbaspēka ņemšanu vērā pie kappinga. Bet redzēs, kā situācija attīstīsies pēc aprīļa sākuma DG Agri sanāksmes.

Jaunie indikatori – grūti jaunus indikatorus tagad pievienot, jo daudzām valstīm nav labi izveidota monitoringa sistēma. Biodaudzveidība - nav pietiekoši dati, nav saimniecību līmeņa indikators, tas ir globāls indekss. Tādēļ to nav iespējams nākamajā periodā ieviest.

Apputeksnētāju indekss - nav pietiekoši datu, nav iespējas ieviest visās valstīs.

Samazināts dzīvnieku blīvuma indekss - lopkopība ir galvenā ekonomiskā aktivitāte MLA teritorijās. Dzīvnieki ir galvenie, kas palīdz nodrošināt zālāju biodaudzveidību. Nīderlandē, piemēram, jau ir nacionālie pasākumi dzīvnieku blīvuma mazināšanai. Problēmas var rasties arī saimniecībām, kurās ir kūstmēslu pārstrāde un ir citas nozares, kas no meslu daudzuma atkarīgas.

3. MFF (daudzgadu budžets) Frank Bollen, DG Agri

MFF ir 365 miljardi KLP budžeta piedāvājums, 5% zem nākamgada budžeta.

3.9% mazinājums tiešmaksājumos. Visas valstis samazina par 3.9 % un tad tām, kas zem 90% par pusi samazina starptību 8 soļos. (9 valstis, tai skaitā LV)

Visam parejam arī mazinājums 3.9% (olīvas, bites, vīns) Rezerve - 400 milj sākotnējā rezerve krīzes situācijām. Tiešmaksājumu mazināšana rezervei tikai ārkārtējos gadījumos.

Lauku attīstība 15.3% mazinājums.

Elastība - 15% starp pīlāriem.

Situācija MFF sarunās. 40% no budžeta klimatam (27.03.19. MFF sarunās dalībvalstis par to runāja), tiešmaksājumos izlīdzināšana, kappings, lauksaimniecības rezerve, elastība starp pīlāriem, EAFRD priekšfinansēšana, lielāks līdzfinansējums.

Ir divi pretēji viedokļi par konvergenci. Par kappingu - sadalījušies viedokļi, ir valstis, kurām tā ir sarkanā līnija. Ir divi viedokļi: 1) atbalsta 2) tikai valstīm brīvprātīgi ieviešams. Ir valstis, kuras uzstāj, ka tikai par pamatmaksājuma shēmu, nevis visiem maksājumiem kappings.

Krīzes nauda būs KLP budžetā, nevajadzēs katru gadu mazināt tiešmaksājumus un nevajadzēs iet uz EP prasīt naudu, varēs daudz ātrāk reaģēt!

Ir priekšlikums 2020. gada rezerves fonda naudu izmantot, lai finansētu jaunā perioda rezervi (?) . Nav vienotības par šo jautājumu. Par elastību starp pīlāriem, kopumā dalībvalstīm patīk ideja, par %, vel tiks runāts.

Par lauku attīstību ir sarunas par priekšfinansējumu), līdzfinansējumu, De-commitment rule (N+2) prasa atstāt veco N+3.

MFF būs Padomes vienprātīgs lēmums. Nebūs dialogi, būs konsensus no Eiropas Parlamenta. Eiropadome septembrī vai oktobrī grib vienoties.

Starp dalībvalstīm visvairāk nesaskana par kappingu (par darba algām, par aprēķinu metodi), par īsto lauksaimnieka definīciju, par saistīto atbalstu.

4. Zaļā arhitektūra

Daži GAEC nav pietiekoši elastīgi (2, 8, 5) mitrzemes un kūdraines, augu maiņa.

15. aprīļa Ministru padomē Zaļā arhitektūra būs sarunu jautājums.

Pārdalošajam maksājumam ir iespēja racionalizēt un pēc vajadzībām nedefinēt, kādai grupai to vajag.

Diskusijas un vairāku piemēru prezentēšana:

Piemēram, BeeLife organizācijas pētījums par jaunajiem priekšlikumiem un to ietekmi uz apputeksnētājiem. Analizēti visi jaunās zaļās arhitektūras priekšlikumi. Vērš uzmanību uz to, ka daudzi labi domāti pasākumi, nepareizā laikā vai vietā lietoti var dot sliktu efektu. Piemēram, ja iesēs ziedošas starpkultūras blakus laukam, kuras intensīvi tajā laikā miglo, tad tas būs nāves slazds apputeksnētājiem, jo viņiem var nākties lidot pāri tieši miglotajam laukam. Tāpat neatbalsta neražojošu LIZ ieviešanu, jo tas liks intensificēt ražošanu pārējā platībā. Pētījumi rāda arī, ka putekšņi, kas iegūti no starpkultūrām, satur AAL atliekvielas, līdz ar to, labāk audzēt augus, kas nav atraktīvi apputeksnētājiem.

Atskaiti sagatavoja eksperte

Maira Dzelzkalēja Burmistre

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija